

« 34ο Συνέδριο Ανάπτυξης Ορεινών Όγκων και Μειονεκτικών περιοχών του ΥΠΑΑΤ μέσω του προγράμματος LEADER»

Βασικά στοιχεία για το LEADER 2014-2022

Γεώργιος Γκίνης
DG AGRI,
D3 - Greece, Italy, Cyprus, Malta

LEADER

(Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale)

- Κύριος στόχος της ΕΕ είναι η ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της.
 - Η κοινή αγροτική πολιτική (ΚΑΠ) συμβάλλει στην ισόρροπη εδαφική ανάπτυξη μέσω μιας σειράς μέτρων για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, της απασχόλησης, της μεγέθυνσης, της μείωσης της φτώχειας και της κοινωνικής ένταξης στις αγροτικές περιοχές.
 - Ένα από τα μέτρα για την υλοποίηση του στόχου είναι το LEADER, μια προσέγγιση της τοπικής ανάπτυξης που σχεδιάστηκε ως κοινοτική πρωτοβουλία το 1991.
- Με την πάροδο των ετών, το LEADER αυξήθηκε από συνολικά 1,2 δισεκατομμύρια ευρώ δημόσιων πόρων και 217 ομάδες τοπικής δράσης (ΟΤΔ) στην πρώτη πειραματική του φάση (1991-1993) σε 12,36 δισεκατομμύρια ευρώ δημόσιων πόρων και 2.894 ΟΤΔ την περίοδο 2014-2022.
 - Το LEADER είναι το Μέτρο 19 στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης με υποχρεωτική κατανομή τουλάχιστον 5% της συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ.

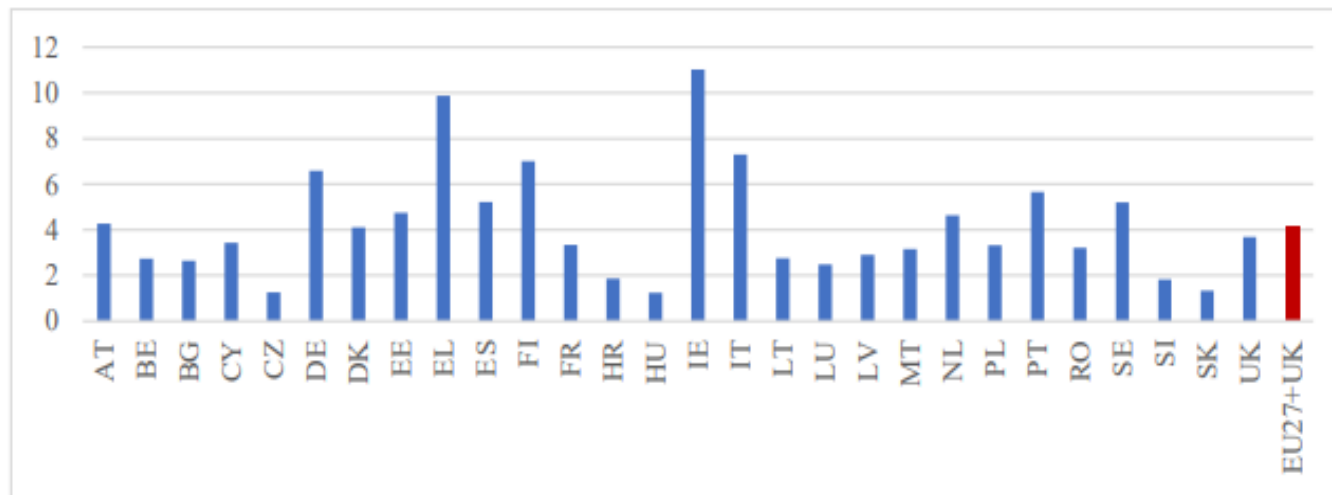
Βασικά χαρακτηριστικά

LEADER

(Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale)

Είδη έργων που υποστηρίζονται από το LEADER

Μέσο ποσό δημόσιων πόρων στο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης ανά Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης (ΣΤΑ) την περίοδο 2014-2022 (εκατ. ευρώ)

- Το LEADER υποστηρίζει την εφαρμογή της Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης (ΣΤΑ) και προσφέρει ευελιξία στον καθορισμό της επιλεξιμότητας των έργων που συμβάλλουν σε αυτές τις στρατηγικές.
- Το LEADER υποστηρίζει επίσης έργα **διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας**. – άλλη περιφέρεια ή κράτος μέλος, ή ακόμη και σε χώρα εκτός ΕΕ
- Το ποσό των δημόσιων πόρων που διατίθενται σε κάθε ΣΤΑ για την περίοδο 2014-2022 είναι μικρό και ανέρχεται κατά μέσο όρο σε 4 εκατ. ευρώ.

LEADER

(Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale)

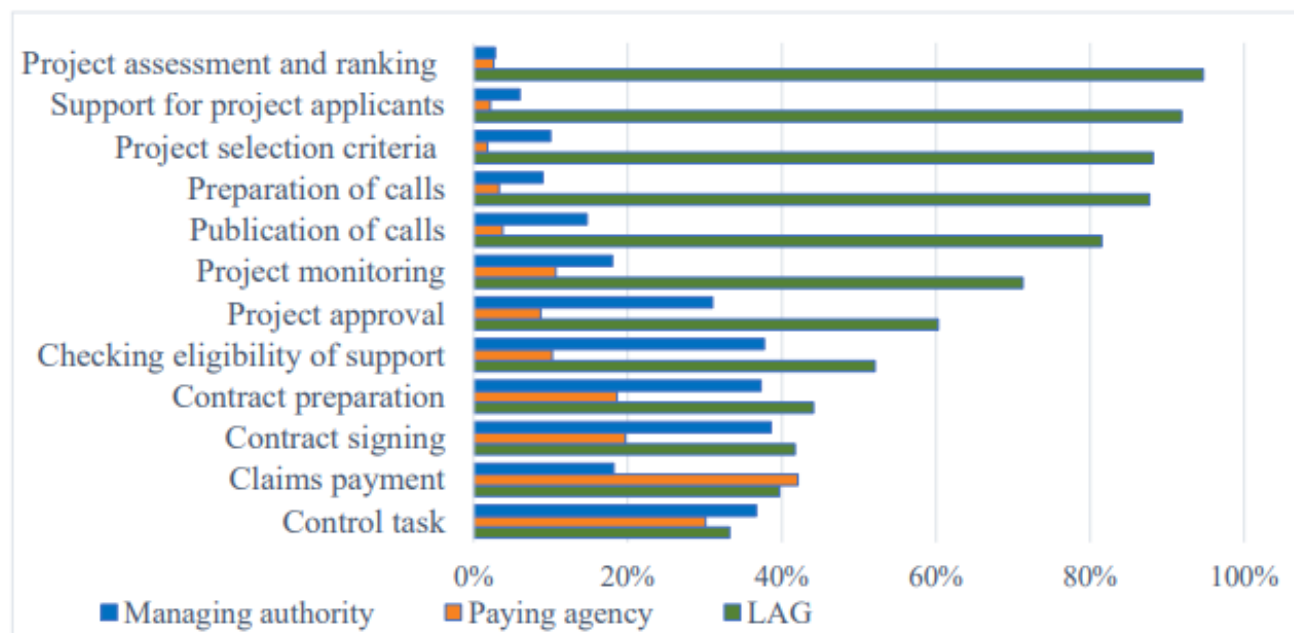
Πώς λειτουργεί το LEADER;

Οι αρχές της μεθόδου LEADER

- Προσέγγιση «εκ των κάτω προς τα άνω»
- Προσέγγιση με βάση την περιοχή
- Η τοπική σύμπραξη
- Η περιφερειακή αναπτυξιακή στρατηγική
- Δικτύωση
- Καινοτομία σε τοπικό επίπεδο
- Συνεργασία

Η διακυβέρνηση της προσέγγισης LEADER είναι πολυεπίπεδη. Συμμετέχουν διαχειριστικές αρχές, οργανισμοί πληρωμών και ΟΤΔ, με σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών και των περιφερειών.

Φορείς αρμόδιοι για τη διαχείριση και παρακολούθηση του LEADER

LEADER

(Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale)

Λογική της παρέμβασης LEADER

- Ανάγκες
- Εισροές
- Μέτρα
- Εκροές
- Αποτελέσματα
- Αποτελέσματα και επιπτώσεις
- Εξωτερικοί παράγοντες

Η πολιτική παρακολουθείται και αξιολογείται σε σχέση με δείκτες σε επίπεδο ΕΕ και προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Οι εκροές του LEADER αξιολογούνται σε σχέση με ένα σύνολο δεικτών εκροών (πίνακας). Ο βαθμός εφαρμογής της μεθόδου LEADER και των επτά χαρακτηριστικών της, καθώς και οι επιδόσεις των μηχανισμών υλοποίησης, αξιολογούνται κυρίως από ποιοτική άποψη μέσω ερευνών στις διαχειριστικές αρχές και στις ΟΤΔ.

Κοινοί δείκτες παρακολούθησης της ΕΕ για το μέτρο LEADER στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης

Δείκτες αποτελεσμάτων	Δείκτες εκροών
Αριθμός ατόμων και ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού που καλύπτονται από τις ΣΤΑ	Αριθμός επιλεγμένων ΟΤΔ
	Αριθμός έργων LEADER που υποστηρίζονται
	Αριθμός και είδος των φορέων υλοποίησης έργων
Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν σε υποστηριζόμενα έργα (LEADER)	Αριθμός έργων συνεργασίας
	Αριθμός ΟΤΔ που συμμετέχουν σε έργα συνεργασίας

LEADER

(Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale)

Βασικά στοιχεία του LEADER 2014-2022

Το ποσό των 8,5 δισεκατομμυρίων ευρώ από το ΕΓΤΑΑ, το οποίο συγχρηματοδοτείται από εθνικές και περιφερειακές δημόσιες πηγές, ανέβασε το ποσό που διατίθεται στο LEADER σε **11,8 δισεκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2014-2022** (ΕΕ-28). Με την πρόσθετη εθνική χρηματοδότηση («top-ups»), το ποσό των δημόσιων πόρων που διατέθηκαν για το μέτρο LEADER ανήλθε σε **12,36 δισ. ευρώ**, εκ των οποίων το **78% αφιερώθηκε στη στήριξη των ΣΤΑ** (πίνακας).

Κατανομή των κονδυλίων LEADER ανά υπομέτρο στην ΕΕ-28, για την περίοδο 2014-2022, σε εκατ. ευρώ

Υπο-μέτρο LEADER	Συνολική δημόσια στήριξη	%
19.1. Προπαρασκευαστική στήριξη, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας ικανοτήτων, της κατάρτισης και της δικτύωσης	65,6	1%
19.2. Εφαρμογή των πράξεων στο πλαίσιο των ΣΤΑ	9 695.7	78%
19.3. Προετοιμασία και υλοποίηση των δραστηριοτήτων συνεργασίας των ΟΤΑ	437.7	4%
19.4. Λειτουργικές δαπάνες και εμπύχωση	2 064.7	17%
Σύνολο Μέτρο 19	12 363.7	100%

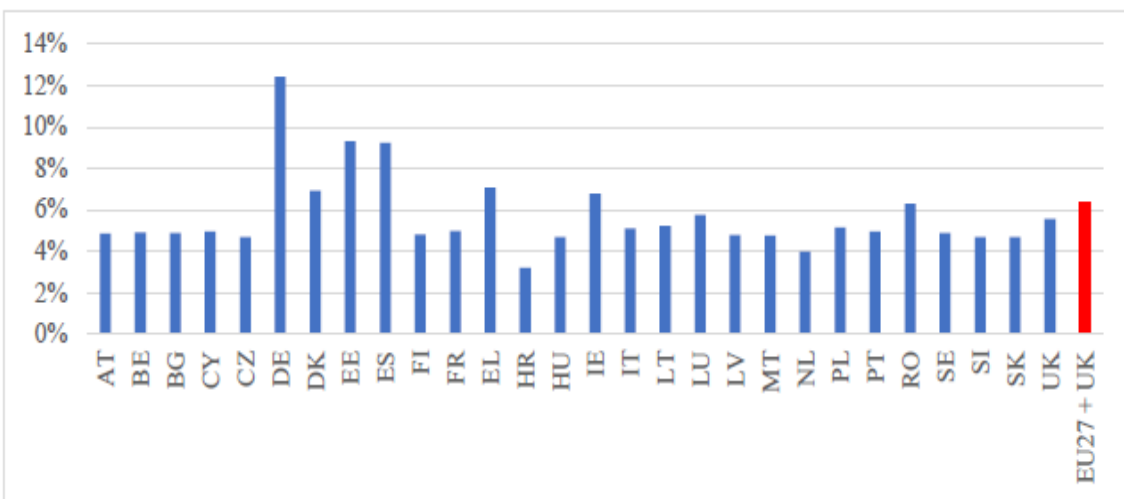
LEADER

(Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale)

Βασικά στοιχεία του LEADER 2014-2022

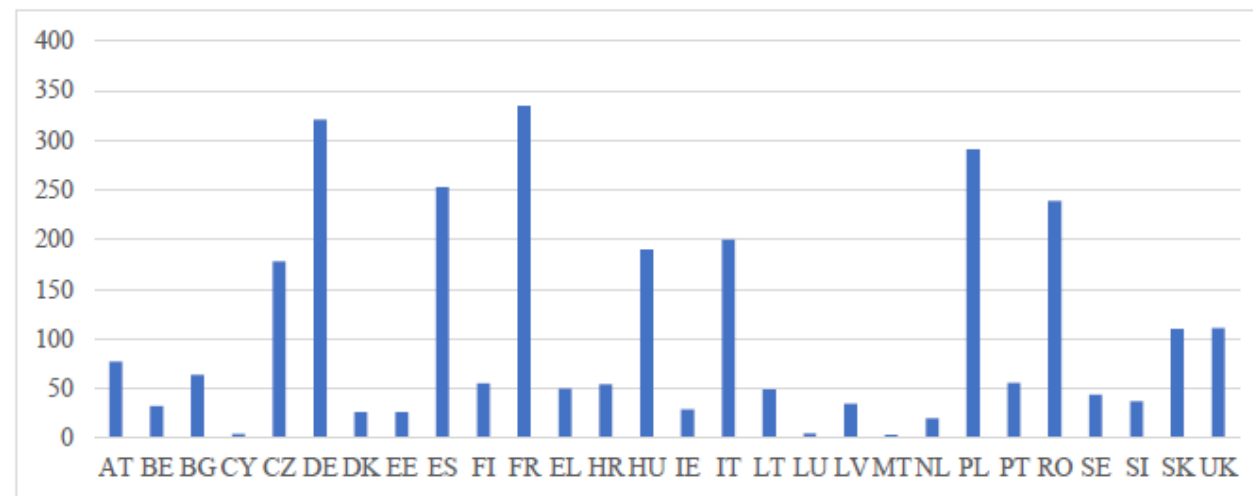
Το μερίδιο του μέτρου LEADER στο ΕΓΤΑΑ ποικίλλει μεταξύ των κρατών μελών από 3,2% στην Κροατία έως πάνω από 12% στη Γερμανία, με μέσο όρο στην ΕΕ το 6%.

Κατανομή στο LEADER ως μερίδιο του ΕΓΤΑΑ 2014-2022

Την περίοδο 2014-2022 λειτούργησαν 2.894 (ΕΕ-28) Ομάδες Τοπικής Δράσης σε αγροτικές περιοχές, οι μισές από τις οποίες δραστηριοποιούνται στη Γερμανία, την Ισπανία, τη Γαλλία, την Πολωνία και τη Ρουμανία.

Αριθμός εγκεκριμένων ΟΤΔ (2014-2022) ανά κράτος μέλος (ΕΕ-28)

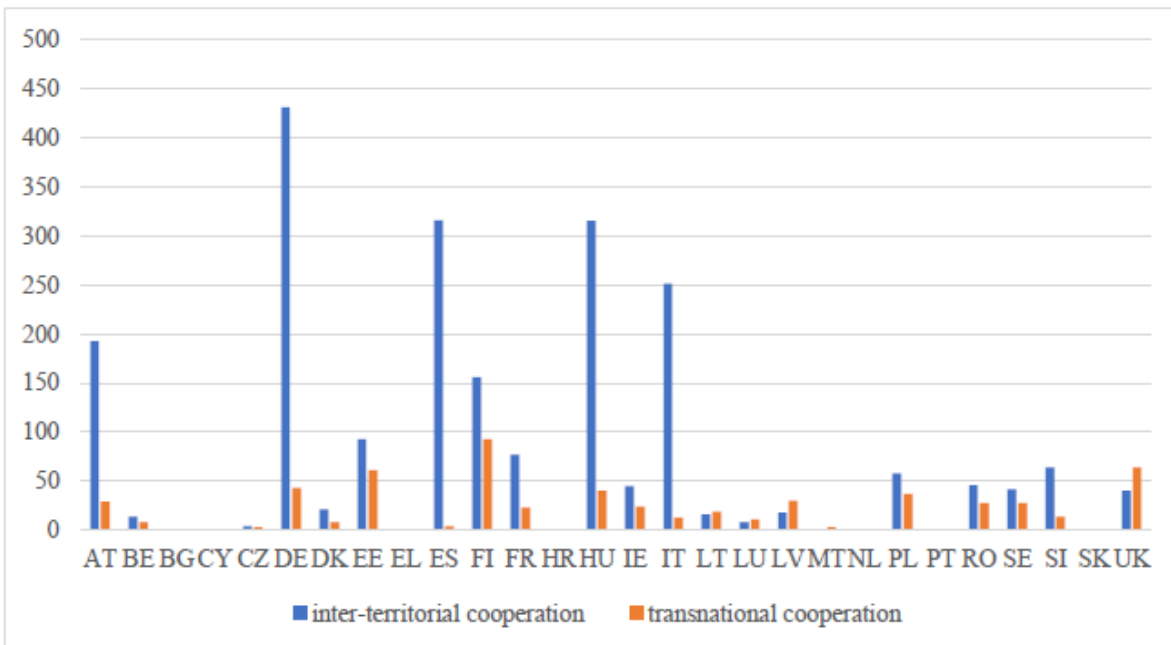
LEADER

(Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale)

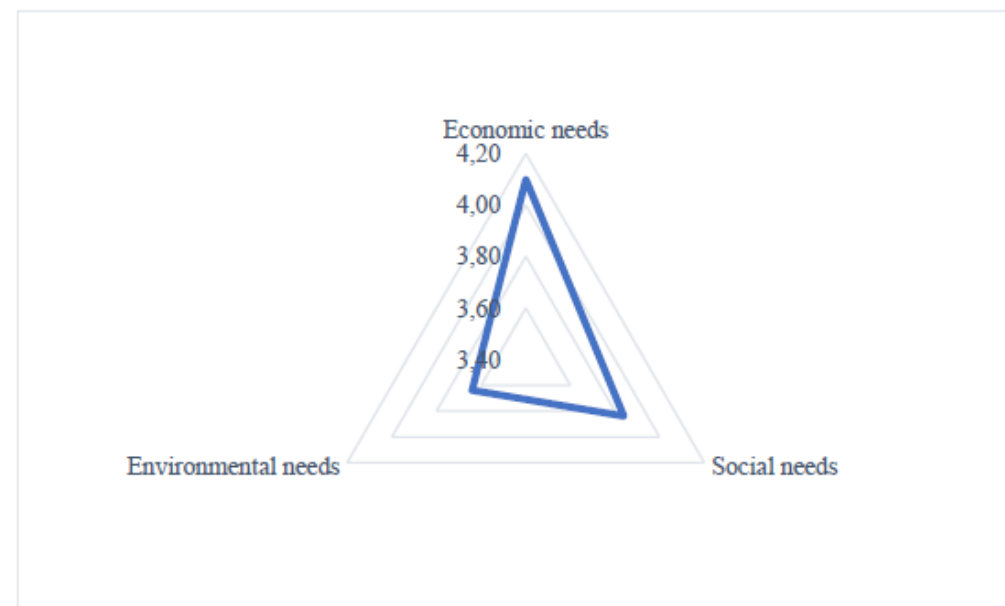
Βασικά στοιχεία του LEADER 2014-2022

Μέχρι το τέλος του 2021 ολοκληρώθηκαν συνολικά **2 796 έργα συνεργασίας**, εκ των οποίων **2 235 ήταν διαπεριφερειακά και 561 διακρατικά**. Και πάλι, τα επιτεύγματα ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό μεταξύ των κρατών μελών, με έντονη συνεργασία μεταξύ των περιοχών της Γερμανίας, της Ισπανίας, της Ουγγαρίας, της Ιταλίας, της Αυστρίας και της Φινλανδίας. Η Φινλανδία και η Εσθονία ήταν οι μεγαλύτεροι συμμετέχοντες στη διακρατική συνεργασία. Αντίθετα, η Κύπρος, η Ελλάδα, οι Κάτω Χώρες και η Σλοβακία δεν υλοποίησαν κανένα σχέδιο συνεργασίας.

Έργα συνεργασίας LEADER που θα υλοποιηθούν έως το τέλος του 2021

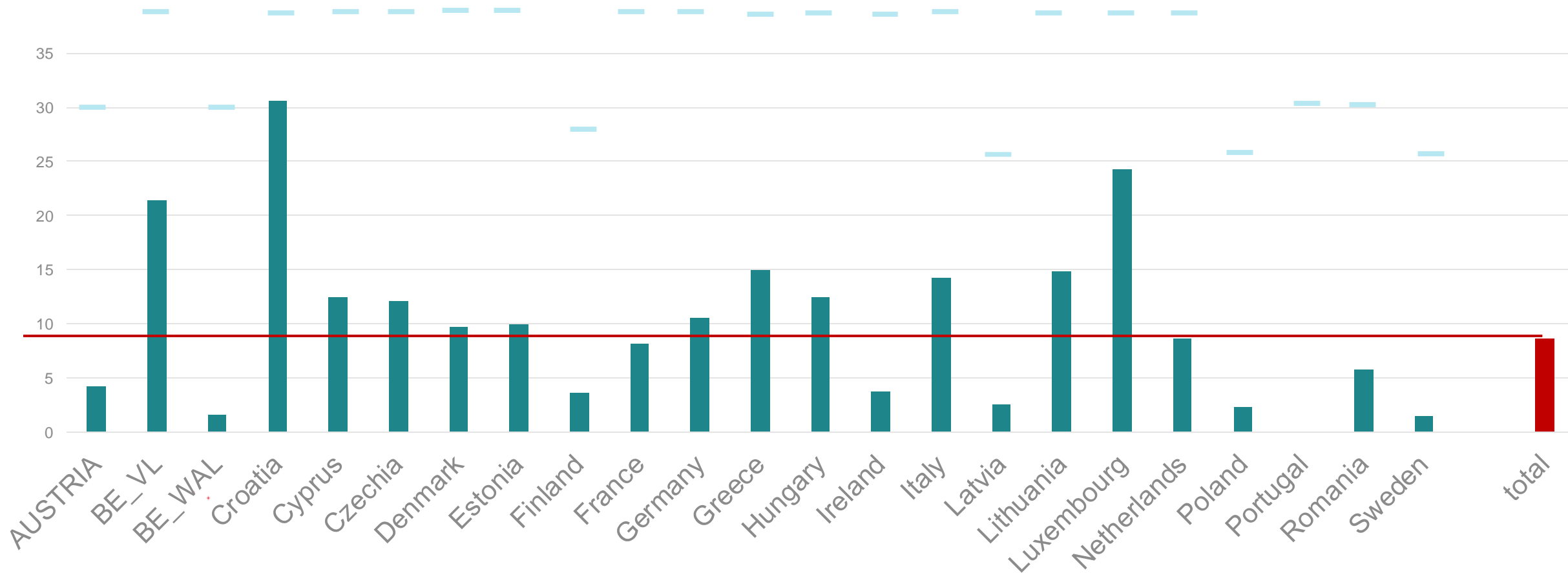
Αποτελεσματικότητα των ΟΤΔ στην κάλυψη των τοπικών αναπτυξιακών αναγκών (EE-28)

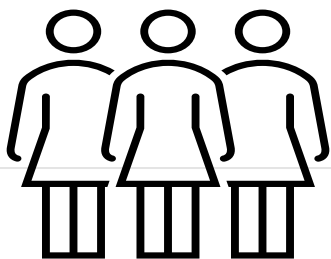
Νέοι στα όργανα λήψης αποφάσεων των ΟΤΔ (%)

9% κατά μέσο όρο, αλλά σε 7 κράτη μέλη είναι αρκετά χαμηλά

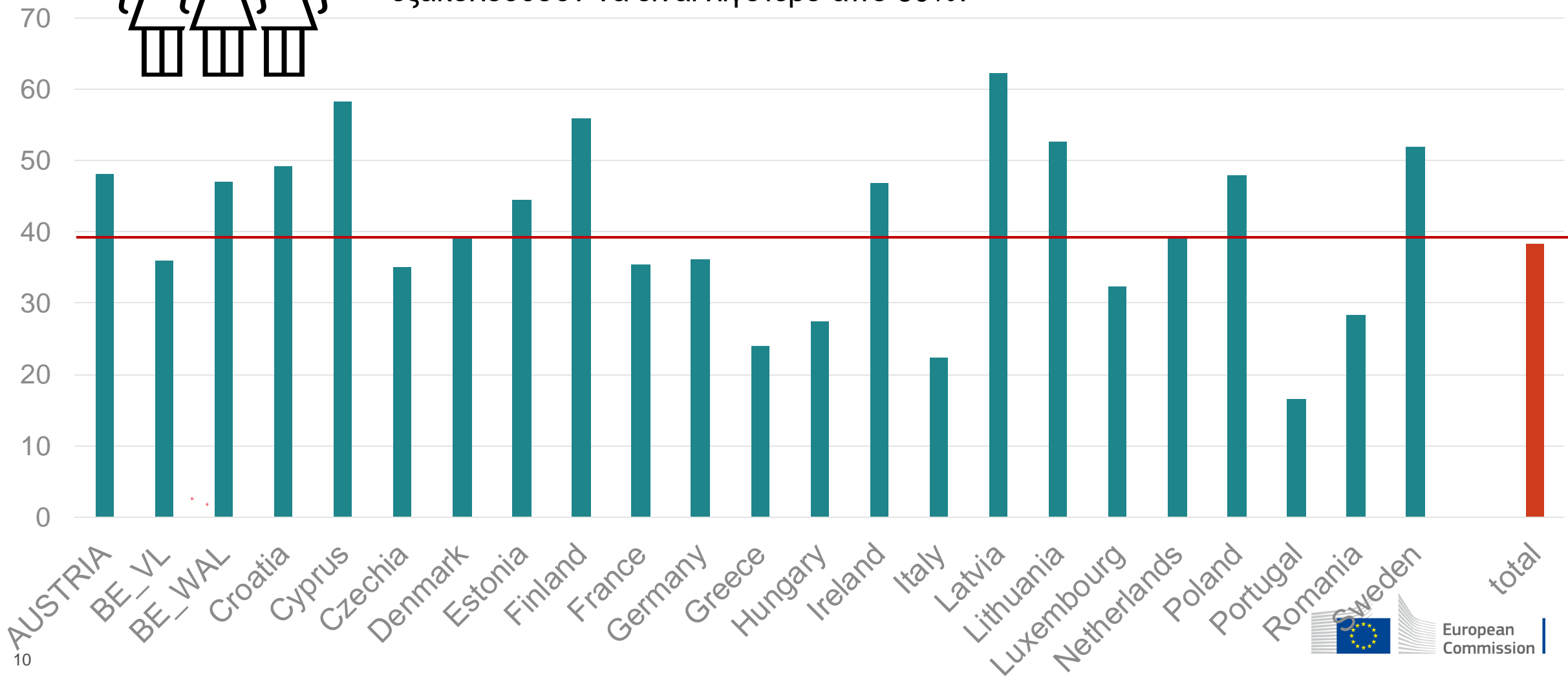
Σημείωση: ο ορισμός της νεαρής ηλικίας διαφέρει στα διάφορα κράτη μέλη και σημειώνεται με

Γυναίκες στα όργανα λήψης αποφάσεων των ΟΤΔ (%)

είναι κατά μέσο όρο 40% στα όργανα λήψης αποφάσεων των ευρωπαϊκών ΟΤΔ, στην Ελλάδα, την Ουγγαρία, την Ιταλία, την Πορτογαλία και τη Ρουμανία εξακολουθούν να είναι λιγότερο από 30%.

Συμπεράσματα (1)

Το LEADER είναι πρωτίστως μια μέθοδος για τη βελτίωση και κινητοποίηση των τοπικών πόρων και ικανοτήτων, την αύξηση της συμμετοχής και τη βελτίωση της διακυβέρνησης και του κοινωνικού κεφαλαίου, και όχι ένα μέσο για τη στήριξη σημαντικών μεγάλων επενδύσεων/έργων σε αγροτικές περιοχές.

- **To LEADER** κατάφερε να προωθήσει την τοπική ανάπτυξη, ιδίως με τη στήριξη των τοπικών οικονομιών και επιχειρήσεων (το 25% των δικαιούχων ήταν μικρομεσαίες επιχειρήσεις).
- **To LEADER** έχει συχνά παράξει βελτιωμένα αποτελέσματα σε σύγκριση με παρόμοια μέτρα αγροτικής ανάπτυξης που όμως έχουν εκ των άνω προς τα κάτω προσέγγιση.
- **To LEADER** συνέβαλε αποτελεσματικά στην αύξηση του κοινωνικού κεφαλαίου στις αγροτικές περιοχές, το οποίο αποτελεί τη βάση για την ενδυνάμωση των ανθρώπων και την ενίσχυση του κοινωνικού ιστού.
- **To LEADER** ήταν επίσης αποτελεσματικό, παρά το γεγονός ότι συνεπάγεται ειδικές δαπάνες.
- Οι ειδικές δαπάνες **του LEADER** έχουν αποφέρει πρόσθετα οφέλη, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων άυλων οφελών. Ωστόσο, η καταγραφή των άυλων οφελών της μεθόδου LEADER παραμένει μια πρόκληση.
- Παρά τις προσπάθειες που έχουν καταβληθεί μέχρι στιγμής, απαιτείται περεταίρω προσπάθεια για τη μείωση και την απλούστευση του διοικητικού φόρτου.

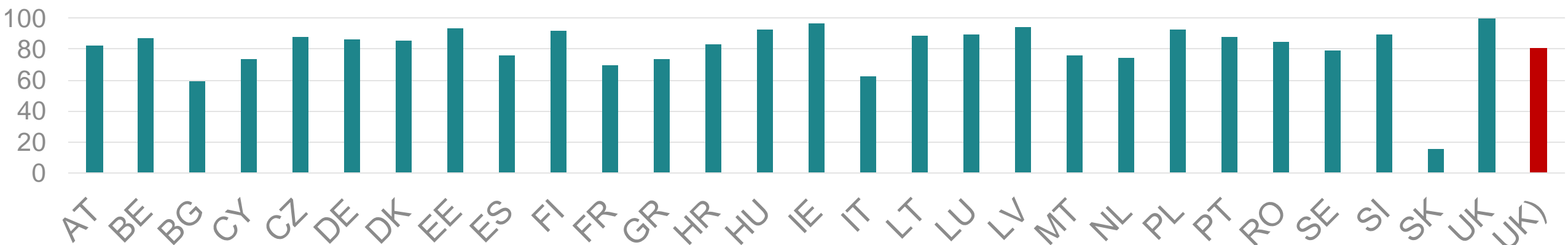
Συμπεράσματα (2)

Η συμβολή του LEADER πρέπει να εξεταστεί ανάλογα με την τοπική του κλίμακα και τους πόρους που του διατίθενται. **Το LEADER υλοποιεί μικρά έργα τοπικής κλίμακας – δεν υποστηρίζει συνήθως μεγάλες επενδύσεις, αλλά μια σειρά μικρών πρωτοβουλιών σε τοπικό επίπεδο – τα συμπληρωματικά μέτρα είναι επομένως απαραίτητα** για την αντιμετώπιση των προκλήσεων σε πολλές αγροτικές περιοχές της ΕΕ στα σχέδια της ΚΓΠ. Για παράδειγμα, τα μέσα που προάγουν την καινοτομία ή βελτιώνουν το περιβάλλον (Ευρωπαϊκή σύμπραξη καινοτομίας, AKIS, LIFE, κ.λπ.) μπορούν να αξιοποιήσουν την προσέγγιση LEADER και τις δραστηριότητες ΟΤΔ για τη συμμετοχή των αγροτικών φορέων. Σε αυτή την κατεύθυνση, η εφαρμογή στρατηγικών για έξυπνα χωριά μέσω του LEADER προβλέπεται ήδη σε ορισμένα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ.

- Η προστιθέμενη αξία του **LEADER** πρέπει να γίνει καλύτερα κατανοητή από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς του LEADER (διαχειριστικές αρχές, οργανισμοί πληρωμών, δίκτυα, ΟΤΔ).
- Οι ΟΤΔ πρέπει να παρακολουθούνται και να αξιολογούνται καλύτερα.
- **Το LEADER** είναι καταλληλότερο για την αντιμετώπιση κοινωνικοοικονομικών αναγκών από ό,τι περιβαλλοντικών αναγκών.
- Η συνεργασία αποτελεί πηγή μάθησης και ανταλλαγής γνώσεων για τις τοπικές κοινότητες. Η δικτύωση σε περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο παρέχει υψηλή αξία.
- Υπάρχουν ακόμη ορισμένοι τομείς στους οποίους ο διοικητικός φόρτος και η πολυπλοκότητα θα μπορούσαν να απλουστευθούν και να μειωθούν περαιτέρω.
- Η αποτελεσματικότητα των κρατών μελών στην υλοποίηση του **LEADER** ποικίλλει σημαντικά. **Σε ορισμένα κράτη μέλη η απορρόφηση της χρηματοδότησης παραμένει ζήτημα.**
- Για τη βελτίωση της παρακολούθησης και της αξιολόγησης του **LEADER**, απαιτούνται δεδομένα σε επίπεδο ΟΤΔ και η προσπάθεια μέτρησης της προστιθέμενης αξίας του LEADER είναι μια καλή προσέγγιση για την αξιολόγηση του LEADER

ΠΑΑ 2014-22 – Υλοποίηση (RDIS2: 06/02/2025)

Measure	EAFRD amount in the Financing plan	EAFRD declared eligible amount	Execution rate %	Execution rate %	Amount remaining
(a)	(b)	(c)	(d) = (c) / (b)	EU average	(e) = (b) - (c)
M01	36.000.000,00	22.375.967,47	62,2%	81,4%	13.624.032,53
M02	60.000.000,00	7.886.590,00	13,1%	72,4%	52.113.410,00
M03	8.500.000,00	1.463.024,36	17,2%	86,2%	7.036.975,64
M04	1.335.785.078,00	1.062.182.893,22	79,5%	80,5%	273.602.184,78
M05	59.597.000,00	11.108.206,07	18,6%	73,1%	48.488.793,93
M06	739.121.329,00	735.207.163,88	99,5%	89,1%	3.914.165,12
M07	55.266.698,00	50.687.627,02	91,7%	78,0%	4.579.070,98
M08	120.465.502,00	62.087.009,33	51,5%	82,9%	58.378.492,67
M09	28.000.000,00	25.970.350,63	92,8%	86,3%	2.029.649,37
M10	526.960.639,00	470.096.748,15	89,2%	97,7%	56.863.890,85
M11	1.183.911.289,00	990.911.988,99	83,7%	93,6%	192.999.300,01
M13	1.526.108.312,00	1.524.220.835,07	99,9%	98,9%	1.887.476,93
M14	15.600.000,00			98,0%	15.600.000,00
M16	60.000.000,00	6.604.874,80	11,0%	71,9%	53.395.125,20
M19	379.466.052,00	300.507.611,44	79,2%	84,0%	78.958.440,56
M20	54.286.356,00	40.484.876,83	74,6%	83,4%	13.801.479,17
M113	157.195.546,00	157.195.542,84	100,0%	99,5%	3,16
M21	94.300.001,00	94.299.753,97	100,0%	99,7%	247,03
M22	71.288.903,00	71.265.539,14	100,0%	99,8%	23.363,86
TOTAL	6.511.852.705,00	5.634.556.603,21	86,5%	89,3%	877.296.101,79

ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027

Με την ευκαιρία της υποεπιτροπής LEADER, διεξάγεται έρευνα με στόχο τη συλλογή πληροφοριών από τις διαχειριστικές αρχές των κρατών μελών σχετικά με την κατάσταση της εφαρμογής του LEADER στο πλαίσιο των στρατηγικών σχεδίων της ΚΓΠ.

Το σημαντικό είναι να διερευνηθεί αν οι ΟΤΔ είναι λειτουργικές και αν έχουν ξεκινήσει εργασίες.

Μια ιδέα των κύριων προβληματισμών:

- Πόσες Ομάδες Τοπικής Δράσης έχουν λάβει τουλάχιστον μία πληρωμή (για λειτουργικές δαπάνες και εμπύχωση) πριν από την 1η Φεβρουαρίου 2025;
- Πόσες ομάδες τοπικής δράσης έχουν λάβει τουλάχιστον μία πληρωμή (προκαταβολές για έργα) πριν από την 1η Φεβρουαρίου 2025;
- Πόσες ομάδες τοπικής δράσης έχουν δημοσιεύσει τουλάχιστον μία πρόσκληση για έργα πριν από την 1η Φεβρουαρίου 2025;
- Χρησιμοποιούνται απλουστευμένες επιλογές κόστους για την εφαρμογή του LEADER;- Ποιοι τύποι δράσεων μπορούν να καλυφθούν από επιλογές απλουστευμένου κόστους για το LEADER;
- Πόσες ομάδες τοπικής δράσης έχουν αρχίσει να εργάζονται για τα έξυπνα χωριά πριν από την 1η Φεβρουαρίου 2025; (π.χ., δημοσιευμένες προσκλήσεις, εντοπισμένα χωριά, προπαρασκευαστικές δράσεις κ.λπ.)

Δείκτες αποτελεσμάτων LEADER στα Στρατηγικά Σχέδια

VIBRANT RURAL AREAS

R37: jobs AT, BE-VL, CY, DE, DK, EE, IE, LV, NL, PL, PT, RO, SE, SI

R39: rural businesses AT, BE-VL, CY, CZ, DE, DK, IE, LV, NL, PL, PT, RO, SE, SL, RO, PL

R41: services SI, IE, PL, AT, DE, DK, SE, NL, LV, BE-VL, PT

R42: social inclusion SI, IE, RO, PL, AT, NL, BE-VL, PT

R40: smart villages AT, CY, CZ, IE, NL, PL, RO, SE, SI

Still awaited: BG, BE-WAL, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IT, LUX, LT, MT, SK,

CLIMATE ENVIRONMENT CARE

R37: investments in environment or climate: AT, BE-VL, CZ, DE, NL, PL, SE, SL

R15: renewable energy NL, PL, PT

COMPETITIVENESS OF AGRIFOOD SUPPLY CHAIN

R10: supply chain: BE-VL, CZ, NL, PL, PT, SL

R9: farm modernisation: CZ, PT

R3: farm digitalisation: CZ, SL

Επιλογές Απλοποιημένου Κόστους (SCO): Στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων απλούστευσης, υπάρχουν συζητήσεις και ιδέες σχετικά με την υποχρεωτική εφαρμογή των SCO για ορισμένες επιλέξιμες δαπάνες.

Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας

© European Union 2024

Unless otherwise noted the reuse of this presentation is authorised under the [CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) license. For any use or reproduction of elements that are not owned by the EU, permission may need to be sought directly from the respective right holders.

